

el portuguès-brasilera i, a més, va centrar l'atenció en la situació demolingüística dels països africans lusòfons. Finalment, i a diferència dels altres contextos lingüístics analitzats, que tractaven de llengües hegemòniques i amb un gran nombre de parlants, Rodica Zafiu, de la Universitat de Bucarest, va explicar el cas del romanès, una llengua amb unes especificitats de codificació molt determinades.

Nicolau Dols, president de la Secció Filològica, es va encarregar de fer la cloenda de la primera sessió, i va aprofitar l'ocasió per destacar la importància de la línia de treball iniciada amb el seminari sobre el tractament de la variació en el camp lèxic, atesos els projectes presents i futurs de l'acadèmia de la llengua catalana.

La segona sessió del seminari, presidida en aquesta ocasió per Ramon Sistac, president de la Comissió d'Estandardització de la Secció Filològica, es va centrar a fer una valoració crítica dels continguts de la primera jornada. Els encarregats de dur-la a terme van ser Helena Hernández, d'«Español al día», de la Real Academia Española, que va analitzar el procés d'introducció de formes de les altres acadèmies de l'espanyol; Xavier Lamuela, de la Universitat de Girona, que va remarcar el criteri de composicionalitat del model normatiu i estandarditzador del català; Xoan Carlos Lagares, de la Universitat Federal Fluminense, del Brasil, que es va centrar en les característiques que Gilvan Muller de Oliveira havia exposat per al portuguès, i finalment Josep Martines, de la Comissió de Lexicografia de la Secció Filològica, que va assenyalar el tractament específic de la variació que es vol aplicar en el projecte del nou diccionari normatiu de l'IEC. Cal destacar que Martines va fer una magnífica comparativa de les diferents realitats que ens van oferir els ponents en la primera sessió.

En la cloenda de la segona sessió, Teresa Cabré, presidenta de l'IEC, va voler destacar la necessitat de conèixer com es veu externament la noció d'estàndard ampliat, o induït, que ha assumit la Secció Filològica, sobretot amb vista al nou diccionari normatiu. Per aquest motiu, es va celebrar que aquesta línia d'anàlisi pugui tenir continuïtat amb una pròxima sessió enfocada exclusivament al cas del català.

La bona acollida de les dues sessions —amb un nombre elevat d'inscrits—, la possibilitat de recuperar-ne el contingut —gràcies als enregistraments de les intervencions, als quals ja es pot accedir en el web de l'IEC—, i una valoració molt positiva del funcionament general del seminari fan preveure que la continuació de l'anàlisi iniciada aquest mes de novembre de 2022, tal com s'ha previst, pot tenir un gran interès metodològic i conceptual en el terreny de la variació lèxica del català.

Laia CASTANYER TEIXIDOR
Institut d'Estudis Catalans

30è Col·loqui Lingüístic de la Universitat de Barcelona (CLUB 30) (11 de novembre de 2022). — El passat divendres 11 de novembre del 2022 l'Aula Magna de l'edifici històric es va vestir de gala per celebrar la trentena edició del Col·loqui Lingüístic de la Universitat de Barcelona (CLUB), enguany amb el títol «Noves perspectives en lingüística catalana. Passat, present i futur», i organitzat per la secció de Lingüística Catalana del Departament de Filologia Catalana i Lingüística General de la Universitat de Barcelona i el Grup d'Estudi de la Variació (GEV). Aprofitant l'avinentesa de l'efemèride, es va organitzar una jornada orientada a passar revista de la recerca feta al llarg d'aquests trenta anys, de la que s'està fent i de les perspectives de futur.

El col·loqui es va estructurar en quatre grans àmbits: història de la llengua i dialectologia, gramàtica i pragmàtica, fonologia i morfologia, i sociolingüística. Quatre taules rodones en què els especialistes convidats van abordar els temes que consideren més rellevants. El rector de la Uni-

versitat, Joan Guàrdia, va obrir el col·loqui juntament amb Lluís Payrató, coordinador del GEV, amb Mariona Taulé, directora del Departament, i amb Josep Solervicens, vicedegà de Recerca i Relacions Internacionals de la Facultat de Filologia i Comunicació. A continuació, Maria Teresa Cabré Castellví, presidenta de l'IEC, va donar el tret de sortida a la jornada amb una conferència en què va definir el CLUB com «una història d'empoderament progressiu de la recerca del Departament de Filologia Catalana».

La primera taula rodona, presidida per Maria-Pilar Perea (UB), va versar sobre la història de la llengua i la dialectologia. A continuació, va intervenir Ramon d'Andrés (Universitat d'Oviedo), especialista en l'estudi de la llengua asturiana i les seves varietats, que va presentar unes reflexions aplegades sota el títol «A l'entorn de la dialectologia com a lingüística de la variació». En el seu torn, Antoni Ferrando (UV) va plantejar una proposta de periodització de la història de la llengua catalana amb vista a establir una seqüenciació i una nomenclatura comunes i homologables amb la de les històries de les llengües del seu entorn. Tot seguit, les reflexions d'Àngels Massip (UB) des de la perspectiva general de la variació lingüística van servir, entre d'altres, per apuntar la possibilitat d'un futur col·loqui sobre les interferències lèxiques entre llengües romàniques a partir de les varietats del català. Finalment, Maria-Pilar Perea va fer un breu repàs sobre el passat i el present dels estudis dialectals que va conduir a esbossar les tasques que caldria desenvolupar en els anys a venir.

En la taula rodona de gramàtica i pragmàtica, presidida per Lluís Payrató (UB), Gemma Rigau (UAB) va oferir una visió de la gramàtica des de tres perspectives: descriptiva, normativa o prescriptiva, i teòrica o formal. Fent un repàs succint de les gramàtiques catalanes publicades d'ençà de Fabra, va parlar sobre la no neutralitat d'aquestes tres perspectives o tipus, així com de les distàncies i imbricacions entre elles. A continuació, Jordi Fortuny (UB) va exposar «Un petit problema de sintaxi (catalana) poc estudiat». Fortuny, partint de la *GIEC*, segons la qual el pronom de complement directe *ho* és prescindible en les construccions en què hi ha el determinant *tal* seguit del relatiu *com*, va apuntar que no es tracta d'una qüestió d'opcionalitat, sinó que la presència o absència de *ho* dona construccions diferents (amb una distribució sintàctica i amb unes interpretacions diferents). En la seva ponència «Llengües en contacte ahir i avui: ús i canvi d'idioma», Konstanze Jungbluth, de la Europa-Universität Viadrina Frankfurt (Oder), va defensar la col·laboració entre la lingüística i les ciències culturals en els treballs d'aquest camp. En darrer lloc, Payrató va presentar una panoràmica de tres moments històrics en els estudis de la pragmàtica del català: 1976-1980, 1981-2000 i 2001-2020.

El torn de tarda va començar amb la taula dedicada a la interfície fonologia-morfologia, presidida per Maria-Rosa Lloret (UB), que va ser la primera d'intervenir amb «Va de erres: pronúncies escaients i pronúncies importunes per a la teoria fonològica». Lloret va prendre com a qüestió de base l'interrogant sobre per què hi ha unes pronúncies de les erres que en funció de l'estudi que hom fa són vàlides per a l'anàlisi teòrica i, al seu torn, sempre n'hi ha d'importunes que, tanmateix, poden ser explicades per la variació. Tot seguit, Maria del Mar Vanrell (UIB) va analitzar les diferents aproximacions a l'estudi del marcatge i la interpretació del focus en català a partir dels anys 90 i fins a l'actualitat, encara totes amb qüestions pendents de resoldre. Jesús Jiménez (UV), amb «Els principis del ritme en català», va contextualitzar el canvi que hi ha hagut en el tractament del ritme en gramàtica generativa en els darrers trenta anys passant d'una perspectiva basada en transformacions a una de basada en principis universals. Finalment, va intervenir en línia des de Tromsø (Noruega) Antonio Fábregas (UiT), que va tractar sobre el fet que en les llengües romàniques hi ha patrons de distribució de morfemes que difícilment poden reduir-se a regles sintàctiques o semàntiques. S'ha observat que hi ha patrons de regularitat —anomenats L i N— dins de la irregularitat, i es proposa que s'anomenin «morfomos», entenenent el morfomo com un tret que estructura la relació entre formes morfològiques i altres propietats arbitràriament. Fábregas va plantejar

tres teories sobre els morfoms, la darrera de les quals, la seva: els morfoms no existeixen, i el patró emergeix de la relació entre els exponents que competeixen per materialitzar el mateix espai sintàctic, quan la base verbal lexicalitza nuclis que també han de lexicalitzar un sufix.

La darrera taula es va dedicar a la sociolingüística. El moderador, Emili Boix (UB), va fer un repàs «telegràfic» de la sociolingüística catalana. Isidor Marí (UIB) va posar el focus en la planificació lingüística: en va presentar una panoràmica històrica i crítica —especialment amb l'estat actual— i en va defensar la generalització, especialment en llocs i moments de socialització decisius. Natxo Sorolla (Universitat de Saragossa), en línia, va esbossar alguns debats sobre la controvertida relació entre la sociolingüística i la sociologia. Per últim, Montserrat Sendra (UB) va dibuixar un mapa general de l'estat actual de la recerca en sociolingüística catalana, en va assenyalar els punts positius i negatius, i va apuntar algunes idees per a contribuir a millorar-la.

Va cloure el col·loqui Francesc-Xavier Vila, secretari de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya, amb una conferència en què va acabar prestant atenció a la recerca que no s'està fent i que la nostra realitat exigeix.

Àlex CASTRO PIZARRO
Universitat de Barcelona

Presa de possessió de càrrecs de l'Acadèmia Aragonesa de la Llengua al paranimf de la Universitat de Saragossa (15 de novembre de 2022). — El paranimf de la Universitat de Saragossa va acollir un acte públic, sobri i emotiu, en què van prendre possessió dels seus càrrecs, dins l'Acadèmia Aragonesa de la Llengua, el seu president i director de l'Institut Aragonès del Català, Sr. Javier Giralt Latorre, i el director del Instituto del Aragonés, Sr. Ánchel Conte Cazcarro. L'acte fou presidit, en representació del rector, per la vicerectora de Cultura y Proyección Social, Sra. Yolanda Polo. Participà també en l'acte, en representació del conseller d'Educació, Cultura i Esport del Govern d'Aragó, el director general de Política Lingüística, Sr. José Ignacio López Susín, així com el secretari de la institució, el Sr. Juan Pablo Martínez. A banda i banda de la taula presidencial, hi seguiren els diferents membres de les dues branques de la institució, els acadèmics representants de l'aragonès i els del català. Cal destacar que totes dues llengües ressonaren, a més del castellà, dins la sala noble del paranimf, i foren també emprades en l'actuació de cloenda per part del duet musical *La Chamínera*.

José Enrique GARGALLO GIL
Universitat de Barcelona
Institut d'Estudis Catalans

Tres homenatges tardorencs a Joan Veny (a Palma i a Barcelona). — En l'any del norantè aniversari de Joan Veny, i en l'estret espai de tres setmanes (23 i 30 de novembre i 13 de desembre de 2022), es van celebrar tres actes d'homenatge al mestre de Campos. Tres homenatges amb formats diversos, però amb la senya essencial del reconeixement a la vida i obra del filòleg norantí. El dia 23 novembre, a Can Alcover, l'Obra Cultural Balear (OCB), en col·laboració amb la Universitat de les Illes Balears i l'Institut d'Estudis Catalans, va retre un «Homenatge a Joan Veny», que coordinà Pilar Arnau i comptà amb nombrosos assistents; entre ells, personalitats diverses del govern i la universitat balears. Va obrir l'acte el president de l'OCB, Joan Miralles, que va glossar breument la figura de l'homenatjat. Després, el moderador, Maties Garcies, va donar la paraula als diversos ponents. Antònia Sitjar, professora de l'Institut Damià Huguet de Campos i directora,